

ISSN: 2146-1961

Erdoğan, İ. & Üredi, L. (2023). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Mersin ili örneği) , *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(53), 938-959.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3342>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİK İNANÇLARI İLE MESLEKİ DOYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (MERSİN İLİ ÖRNEĞİ) ¹

İbrahim ERDOĞAN

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Mersin, Türkiye, hallibrhim@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3853-0336

Lütfi ÜREDİ

Prof. Dr., Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye, lutfiuredi@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1705-1325

Gönderim tarihi: 14.05.2023

Kabul tarihi: 18.08.2023

Yayım tarihi: 01.09.2023

Öz

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığı incelenmiş ve bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın verileri "Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği", "Mesleki Doyum Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sayısının çok yüksek olmasından dolayı çalışma evreni alınması yoluna gidilmiştir. Ulaşılabilir örneklem grubu seçilerek araştırma verilerine ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde Mersin Merkez İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine (Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir) bağlı resmi ilkokullarda görev yapan ve araştırmaya dahil olmaya gönüllü olan 650 (Altı Yüz Elli) sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Verilerin analizinde problem durumu için Pearson Korelasyon Testi, alt problemler için T-testi, Kruskal-Wallis H Testi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ($p<0,01$) ve bu farkın pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları cinsiyet, yaş medeni durum, kıdem ve mezun olunan okul değişkenleri bakımından incelendiğinde anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri cinsiyet, yaş medeni durum ve mezun olunan okul değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri kıdem değişkeni bakımından anlamlı farklılık göstermektedir. İkili karşılaştırmalar sonucunda anlamlı farkın 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 16-19 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu ve 16-19 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu bulunmuştur. Yapılan araştırmalar ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasındaki pozitif yönde anlamlı ilişkinin daha da güçlendirilmesi yönünde çalışmaların yapılması ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: İlkokul, sınıf öğretmenleri, öz yeterlik, mesleki doyum.

¹ Bu makale, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürüttüğü bir yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

AN INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SELF-EFFICACY BELIEFS AND THE LEVEL OF PROFESSIONAL SATISFACTION OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS

(EXAMPLE OF MERSİN PROVINCE)

ABSTRACT

In the study, it was examined whether there is a significant relationship between the self-efficacy beliefs in and this study, the relationship between the self-efficacy beliefs and the level of professional satisfaction of elementary school teachers was investigated. The correlational survey model of quantitative research techniques was utilized in this study. The research data were collected through Self-Efficacy Belief Instrument, Professional Satisfaction Scale and Personal Information Forms. In this study, a study universe was chosen owing to the quite high number of elementary school teachers. The research data were collected by choosing a reachable sample group. The sample group of the study consists of 650 elementary school teachers who work at public schools of Mersin Central District National Education Directorate (Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir) and who voluntarily agreed to participate in the research. The data were analysed with the SPSS 25.00 software. In the analysis of the collected data, Pearson Correlation Test for problem status, T-test for sub-problems and Kruskal-Wallis H Test were applied. According to the result of the research, it has been found out that there is a statistically significant difference ($p < 0,01$) between the self-efficacy beliefs and the level of professional satisfaction of elementary school teachers and that this difference is a significant relationship in a positive way. It has been found out that there is no significant difference between the self-efficacy beliefs of elementary school teachers and their sex, age, marital status, or the school they graduated. It has been seen that there is a significant difference between professional satisfaction of the teachers and their seniority. As a result of the pairwise comparisons, it was found that the significant difference was between teachers with 6-10 years of seniority and teachers with 16-19 years of seniority, and it was in favor of teachers with 16-19 years of seniority. In line with the researches and the results obtained, suggestions were made to carry out studies to further strengthen the positive and significant relationship between self-efficacy beliefs and professional satisfaction levels of classroom teachers.

Keywords: Elementary school, elementary school teachers, self-efficacy, professional satisfaction.

GİRİŞ

Eğitim sistemlerinin en önemli ve öğrenciye en yakın ögesi olan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inancı sınıf atmosferine ve dolaylı olarak da öğrencilere yansımaktadır. Öğretmenler istenilen düzeyde mesleki doyuma ulaşamadığında okuldan uzaklaşma davranışları gösterebilmektedir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri öğrenci başarısına etki etmektedir.

Bir ülkenin kalkınabilmesi, maddi ve manevi güç sahibi olabilmesi ve muasır medeniyetler seviyesine ulaşabilmesi için nitelikli insan gücüne ihtiyacı vardır. Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, bireylerin ve toplumların şekillendirilmesinde en önemli öge eğitimidir. Kalkınmak için nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, maddi ve manevi ideallerin tüm topluma yayılması ve benimsetilmesi öğretmenlerle gerçekleştireceği eğitime bağlıdır (Aydın, 2007). Bu nedenle nitelikli insan gücünün sağlanmasında önemli rol oynayan öğretmenlerin yetiştirilmesine ilişkin tüm dünyada çokça araştırmalar ve çalışmalar yapılmıştır. Yapılan birçok araştırmada eğitim sisteminin en hayati ögesinin öğretmenler olduğu ve sistemin başarısının öğretmenlerin sahip olduğu özellikler ile yakından ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Dolayısıyla nitelikli bireyler yetiştirebilmek için öğretmenlerin öz yeterliklerinin farkında olmaları gerekmektedir.

Öğretim ortamında başarının en önemli unsurlarından biri de öz yeterlik inancıdır (Üredi ve Akbaşı, 2015). Öz yeterlik inancı ilk kez, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'nda ortaya çıkan bir kavramdır. Bandura (1997) öz yeterlik kavramını, bireyin belirli bir görevi başarılı bir şekilde neticelendirme kapasitesi ile ilgili kendine ilişkin yargısı olarak tanımlamaktadır. Öz yeterlik inancı, kişinin kendi becerilerinde ne kadar yetkin olduğu ile değil, kişisel becerilerine olan inancı ile ilgilidir. Bireyler, verilen bir görevi gerçekleştirmek için gerekli yeteneğe sahip olduklarına inanırlarsa bu görevi seçmeye daha istekli hale gelirler ve bu konudaki kararlılığını gerekli davranışları ile gösterebilir (Üredi, 2015). Kendine inanmanın rolünü vurgulayan işleyiş olarak karşımıza çıkan öz yeterlik kavramında bireyler genellikle, kendilerini yetkin hissettikleri faaliyetlerde bulunurlar ve yapamadıklarından kaçınırlar (Pajares, 2006).

Öğretmenlerin, eğitim-öğretim faaliyetleri sürecinde sınıf içerisinde kullandıkları stratejiler, öğrencileri motive etmeye yönelik uyguladıkları yöntemler ile öz yeterlik inançları arasında yakın bir ilişki vardır (Azar, 2010). Yüksek öz yeterlik algısına sahip öğretmenler, pozitif bir sınıf ortamı sağlamakta, zamanın büyük bir çoğunluğunu öğrencilerine harcamakta ve öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemeye yatkın olmaktadır (Ülper ve Bağcı, 2012) ve öğrenme gücünü (geriliği) olan öğrencilere karşı oldukça sabırlıdır (Çetin, 2008). Düşük öz yeterlik algısına sahip öğretmenler ise sınıfı kontrol edebilmek için katı bir tutum sergileyebilir ve öğrencilerin başarısını arttırabilmek için negatif cezalar uygulayabilirler (Telef, 2011).

Sınıf öğretmeni, değişik sistemlerde, kuruluşlarda ve düzeylerde, öğretme öğrenme ortamını en etkili biçimde oluşturarak eğitsel amaçları gerçekleştirmede öğrencilere ve ana babalara kılavuzluk ve yardım edecek nitelikte, genel kültürde, öğretmenlikte ve öğreteceği bilimsel dalda, kuramsal alanda ve uygulamada uzmanlaşmış kişidir (Başaran, 1996, s. 113). Meslek insanların yaşamında çok önem arz etmektedir. Hemen her meslekte olduğu

gibi öğretmenlik mesleğini de sadece fiziksel olarak icra etmek, sağlıklı bir mesleki yaşam için yeterli değildir (Üredi, 2016). Mesleki hayat, sadece ekonomik açıdan değil, psikolojik açıdan da birey için çok önemlidir. Mesleki doyum, bireyin işini ve iş yaşamını değerlendirmesi sonucu ulaştığı haz duygusudur (Başaran, 1992). İşten sağlanan doyum, bireyin diğer yaşam alanlarına olumlu bir şekilde yansımaya olanak sağlarken, çalışma yaşamındaki mutsuzluk, hayal kırıklığı ve isteksizlik de yaşamdan alınacak doyuma yansımaktadır (Sevimli ve İşcan, 2005). Çalışanlarda iş doyum düzeylerinin yükselmesi ile çalışanların işe devamsızlığı azalmakta, çalışan devir oranı düşmekte, çalışanların gönüllü davranışları artmakta, iletişim becerileri gelişebilmekte, verimlilik artabilmekte ve bu durum örgütsel yaşamı olumlu etkilemektedir (Üredi, 2016). Öğretmenlerin iş doyumlarının yüksek olması ortaya koydukları eğitimin kalitesini arttırarak, verim ve başarı ile sonuçlanmaktadır (Taşdan ve Tiryaki, 2007). Tam tersi durumda iş doyumlarının düşük olması ise öğretmenin kendisine ve okula yabancılaşmasına, mesleğini yapmada isteksiz olup hata yapmasına ve meslekten ayrılmasına neden olmaktadır (Çanak,2014). Eğitim öğretim ortamı için hayati önem taşıyan öğretmenlerin; öğretmen öz yeterlik inançlarının olumlu olması öğretmenlik mesleğini severek yapmalarına ve böylece de yaptıkları işten doyum sağlamalarına katkıda bulunacaktır.

Bu araştırmanın amacı, Mersin ilinin Merkez ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda "Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?" sorusuna cevap aranmıştır. Bu ana problem cümlesi çerçevesinde şu alt problemlere yanıt aranmıştır.

- Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem ve mezun olunan okul değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
- Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem ve mezun olunan okul değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Akademik hayata adım atılan ilk evre olarak sayabileceğimiz ilkokulda, öğrencilerin sınıf ortamını ve okulu sevmeleri için sınıf öğretmenlerinin işlerine severek gelmelerine ihtiyaç vardır. Öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanıdır (Erden, 1998: 27). Eğitim sisteminin sağlıklı olması bu örgütün içerisinde çalışan bireylerin mutlu olmasına, ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanmasına bağlıdır (Başaran, 2000).

Öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri ve öz yeterlik inançları, eğitim verimliliği ve kalitesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Sınıf Öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki doyum düzeylerindeki düşüş sadece öğretmeni değil tüm toplumu etkileyebilir. Bu yönü ile araştırmanın önemini de arttırmaktadır.

YÖNTEM**Araştırma Modeli**

Araştırma, farklı değişkenler açısından sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ve mesleki doyumu düzeylerini arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasına yönelik olması nedeniyle genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde nicel bir çalışmadır. Nicel çalışmalarda veri toplama teknikleri olarak ölçek, test ve anket kullanıldığı görülmektedir (Gülbahar ve Alper, 2009). Nicel çalışmalarda geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılarak, bağımlı değişkenler ile bağımsız değişkenlerin ilişkisinin belirlenmesindeki etkiyi ortaya koyar (Tomakin, 2007). Araştırma, mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığı için tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modelidir (Karasar, 2003, s.127) ilişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırma, çoğunlukla ilişkisel araştırma olarak adlandırılır (Büyüköztürk vd., 2016, s. 24). İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2008, s.77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Mersin Merkez ilçelerinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre 2018-2019 öğretim yılında Mersin'de görev yapan sınıf öğretmeni sayısı 2633 sınıf öğretmenidir. Örneklem olarak ulaşılabilir örneklem grubu seçilerek Mersin ili Yenişehir, Toroslar, Akdeniz ve Mezitli merkez ilçeleri alınmıştır. Karasar'a (2003, s.127) göre; toplum bilimlerinde, normal bir dağılımı temsil edecek örnek miktarının, üç yüz, dört yüz dolaylarında olmasının ideal olduğu söylenebilir.

Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Mersin ili Yenişehir, Toroslar, Akdeniz ve Mezitli ilçelerinde MEB'e bağlı resmi ilkokullarda görev yapan ve araştırmaya dahil olmaya gönüllü olan 650 (Altı Yüz Elli) sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubu ise basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiştir. Basit tesadüfi örnekleme yönteminde, evreni oluşturan her birimin örneklem içerisinde yer alma olasılığı aynıdır (Özdoğru ve Aydın, 2012). Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004, s.141).

Bu çalışmada hatalı veya eksik işaretlenmiş ve hesaplamalar sonucunda tespit edilen uç verilerin çıkartılması ile 501 adet sınıf öğretmenine ait veriler analiz edilmiştir. Yapılan araştırmaya ait öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, mezun olunan okul, kıdem yılı gibi demografik değişkenlerle ilgili bilgiler aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Örneklemine İlişkin Verilerin Yüzde ve Frekans Tablosu

Değişken		n	%
Cinsiyet	Kadın	312	62,3
	Erkek	189	37,7
Medeni Durum	Evli	419	83,6
	Bekar	82	16,4
Yaş	20-25 yaş	5	1,0
	26-30 yaş	17	3,4
	31-35 yaş	56	11,2

	36-40 yaş	114	22,8
	40 üstü yaş	309	61,7
Mezuniyet	Eğitim Fakültesi	353	70,5
	Yüksek Öğretmen Okulu	15	3,0
	Eğitim Enstitüsü	22	4,4
	Fen Edebiyat Fakültesi	40	8,0
	Diğer	71	14,2
Kıdem	1-5 yıl	19	3,8
	6-10 yıl	30	6,0
	11-15 yıl	89	17,8
	16-19 yıl	97	19,4
	20-üstü	266	53,1

Tablo 1'deki sonuçlara göre araştırma örneklemini oluşturan sınıf öğretmenlerinin 312'si (%62,3) kadın, 189'u (%37,7) ise erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Medeni duruma göre incelendiğinde ise 419'u (%83,6) evli, 82'si (%16,4) bekar öğretmenler bulunmaktadır.

Araştırma grubunda yer alan öğretmenler 5'i (%1) 20-25 yaş, 17'si (%3,4) 26-30 yaş, 56'sı (%11,2) 31-35 yaş, 114'ü (%22,8) 36-40 yaş, 309'u (61,7) 40üstü yaş grubundan oluşmaktadır. Mezun olunan okul türü bakımından 353'ü (%70,5) Eğitim Fakültesi, 15'i (%1) Yüksek Öğretmen Okulu, 22'si (%4,4) Eğitim Enstitüsü, 40'ı (%8) Fen Edebiyat Fakültesi mezunları araştırma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma grubunu 19'u (%3,8) 1-5 yıl kıdem, 30'u (%6,0) 6-10 yıl kıdem, 89'u (%17,8) 11-15 yıl kıdem, 97'si (%19,4) 16-19 yıl, 266'sı (%53,1) 20 ve üstü kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu", Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından "Turkish Version of the Teachers' Sense of Efficacy Scale" olarak Türkçe'ye uyarlanan "Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği" ve Kuzgun, Sevim ve Hamamcı (1998) tarafından geliştirilen "Mesleki Doyum Ölçeği" kullanılmıştır. "Öğretmen Kişisel Bilgi Formu" ile sınıf öğretmenlerinin cinsiyeti, yaşı, öğretmenlik mesleğindeki hizmet yılı (kıdemi), medeni durumu, en son mezun olmuş olduğu okul hakkındaki bilgiler sorulmuştur.

Tschannen-Moran&Woolfolk-Hoy (2001) tarafından geliştirilen "Teachers' Sense Of Efficacy Scale (TTSES)"; Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından "Turkish Version of the Teachers' Sense of Efficacy Scale" olarak Türkçe'ye uyarlanan "Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır (Üstüner, vd., 2009). 24 maddeden oluşan ölçek likert tipinde "yetersiz" den "çok yeterli" ye doğru dokuzlu dereceleme sistemine göre hazırlanmış ve maddeler "1-2 Yetersiz; 3-4 Çok Az Yeterli; 5-6 Biraz Yeterli; 7-8 Oldukça Yeterli; 9 ise Çok Yeterli" şeklinde derecelenmiştir. Öz yeterliğinin toplam puanı değerlendirilirken, her bir soruya verilen cevapların aritmetik ortalamasına bakılmakta ve ortalama 9'a ne kadar yakınsa, öğretmen yeterliğinin de o kadar yüksek olduğu anlamına gelmektedir (Eker, 2014). Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları; öğrenci katılımını sağlama alt boyutu için ".82", sınıf yönetimi alt boyutu için ".84", öğretim stratejileri alt boyutu için ".86" ve ölçeğin geneli için ".93" olarak bulunmuştur (Üstüner, vd., 2009, s.4).

Mesleki Doyum Ölçeği Kuzgun, Sevim ve Hamamcı (1998) tarafından herhangi bir işte çalışan bireylerin mesleki doyumunu belirlemek amacıyla ve Herzberg'in iki faktör kuramı temel alınarak geliştirilmiştir. Ölçekte 20

madde bulunmaktadır ve alınan puanlar yüksek olduğunda bireyin mesleki doyumunun, yani işin özünden aldığı doyumun yüksek olduğu kabul edilir (Kuzgun, Sevim ve Hamamcı, 1998). Bu maddeleri yanıtlama biçimi beş basamaklı Likert tipi (A: Her Zaman, B: Sık Sık, C: Ara Sıra, D: Nadiren, E: Hiçbir Zaman) şeklinde düzenlenmiştir. Olumlu maddeler A:5 - B:4 - C:3 - D: 2 - E:1, olumsuz maddeler A:1 - B:2 - C:3 - D:4 - E:5 şeklinde tersten puanlanmıştır. Ölçekte 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20 numaralı maddeler olumlu, 4,9,10,11,14,19 numaralı maddeler ise olumsuz maddelerdir (Kuzgun, Sevim ve Hamamcı, 1998). Ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha katsayısı= .90 olarak belirlenmiştir (Üzümcü ve Müezzın, 2018, s.12). Birinci faktör toplam varyansın %36.4' ünü açıkladığı için ölçeğin tek boyutlu olarak da kullanılabileceği düşünülmüştür (Kuzgun, Sevim ve Hamamcı, 1998).

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında Mersin Merkez ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı toplam resmi okullarda görev yapan sınıf öğretmenlere uygulanmıştır. Toplam 650 ölçek dağıtılmış ve bunlardan 570 tanesi toplanabilmiştir. Ölçeklerin geri dönüş oranı %87,6 civarındadır. Toplanan verilerin kodlama işlemine başlamadan önce incelenmiş ve yargısal bölümdeki puanlarının işaretlenmediği veya eksik işaretlendiği tespit edilen 40 adet ölçek değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca hesaplamalar sonucunda 29 adet uç veri tespit edilmiş ve uç verilerin çıkartılması sonucunda kalan 501 adet ölçeğin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Verilerin analizinde örneklem grubunun büyüklüğü nedeniyle basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) değerleri de incelenmiştir.

Verileri değerlendirmek için Independent-Samples T-Testi, Kruskal-Wallis H Testi, Pearson Korelasyon Katsayısı analizi kullanılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek için Pearson Korelasyon Katsayısı analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın problem cümlesi "Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır"? Aşağıdaki bulgular problem cümlesindeki sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına dair verilerdir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Değişken	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{x}$	Ss
Sınıf Öğretmeni	501	24	216	180.72	.701

Tablo 2 incelendiğinde elde edilen verilere göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç puanlarının en düşük 24, en yüksek 216 olduğu ve tüm sorulara verilen ifadelerin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}$ =180.72) şeklinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama puanları Tablo3.1. de verilen öz yeterlik inanç ortalama puan aralıklarına göre

145-192 puan aralığında olması nedeniyle sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının “Yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir.

Sürekli gelişen ve değişen toplumlarda eğitim sisteminin değişerek çağa ayak uydurması gerekmektedir. Bu değişimin çok hızlı yaşanması nedeniyle de sınıf öğretmenleri de kendilerini hizmet içi eğitim kurslar veya sosyal medya aracılığı ile kurslara katılarak kendilerini geliştirebilmeleri sayesinde sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının yüksek düzeyde çıkmasını etkileyebileceği düşünülmektedir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

Değişken	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{x}$	Ss
Sınıf Öğretmeni	501	20	100	76.68	.613

Tablo 3 incelendiğinde elde edilen verilere göre sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzey puanlarının en düşük 20, en yüksek 100 olduğu ve tüm sorulara verilen ifadelerin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=76.68$) şeklinde olduğu görülmektedir. Genel ortalama puanları Tablo3.3. de verilen mesleki doyum düzeylerinin ortalama puan aralıklarına göre 61-80 puan aralığında olması nedeniyle sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin “Yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin yüksek düzeyde çıkmasının sebebi, merkez ilçelerde çalışmaları nedeniyle hem yaşam standartları hem de çalıştıkları ortam bakımından kendilerini iyi hissetmeleri, görevlerini yerine getirdiklerini düşünüyor olmaları ve okul idaresi ile sorun yaşamadıkları durumlardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Tablo 4. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Ortalama, Standart Sapma, Basıklık-Çarpıklık Değerlerine İlişkin Bulgular

	X	Ss	Çarpıklık	Basıklık
ORTÖY	7.533	.701	-.234	-.251
ORTMD	3.834	.613	-.393	-.214

Tablo 4’te görüldüğü üzere verilerin normal dağılımlarını incelemek için basıklık çarpıklık değerleri incelenmiştir. Öz Yeterlik İnanç Ölçeğinin basıklık (Kurtosis) değeri -,251 çarpıklık (Skewness) değeri -,234 ; Mesleki Doyum Ölçeğinin basıklık (Kurtosis) değeri -,147 çarpıklık (Skewness) değeri -,123 olarak bulunmuştur.

Bilindiği gibi, araştırma grubunda katılımcı sayısının yüksek olduğu durumlarda basıklık ve çarpıklık değerinin ± 1.96 arasında yer alması normallik için kabul edilebilir bir durumdur (Tabachnick ve Fidell, 2007). Bu bilgiler ışığında Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği ile Mesleki Doyum Ölçeği’nin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmaması ile aralarındaki ilişkiyi bulmak için Pearson Korelasyon Katsayısı analizi yapılmıştır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ve Mesleki Doyum Düzeylerine İlişkin Pearson Korelasyon Değerleri Sonuçları

DEĞİŞKEN	N	r	t
Mesleki Doyum Seviyesi	501	.338	.000

Korelasyon katsayısının, mutlak değerler olarak, 0.70-1.00 arasında olması, yüksek; 0.70-0.30 arasında olması, orta; 0.30-0.00 arasında olması ise, düşük düzeyde bir ilişki olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2018: 32). Tablo 5'te Pearson Korelasyon Katsayısı analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir, $r = .338$, $p < .01$.

Öz yeterlik inanç düzeyi artan sınıf öğretmenin öz güvenini de artabilmektedir. Sınıf öğretmeni yüksek özgüven sayesinde yapılması gereken bütün zorlu görevlerin üstesinden başarı ile kalkabileceğini düşünebilmektedir. Bu başarabilme duygusu, sınıf öğretmenin motivasyon kaynağının artmasına ve bu durumun da mesleki doyumunu olumlu yönde etkileyebileceği düşünülebilmektedir. Aralarındaki pozitif yönlü ilişki nedeniyle sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları arttıkça, mesleki doyum düzeyleri de artmaktadır. Yine mesleki doyum düzeyleri arttıkça öz yeterlik inancı da artmaktadır denilebilir.

Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Aşağıda "Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem ve mezun olunan okul değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin verilerin analiz edilmesi ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 6. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Ortalama, Standart Sapma, Basıklık-Çarpıklık Değerlerine İlişkin Bulgular

	$\bar{x}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Kadın	7,50	.702	-.139	-.361
Erkek	7,58	.698	-.398	-.036

Tabloya göre basıklık ve çarpıklık değerinin ± 1 arasında olması normallik varsayımını sağlamaktadır. Bu veriler ışığında parametrik test olan T-Testi uygulanmıştır.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Gruplar İçin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	312	7.50	.702	499	1.31	.19
Erkek	189	7.58	.698			

* $p = .19$

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının cinsiyete göre aldıkları puanlarının Independent-Samples T-Testi sonuçları tabloda verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p = .19$ $p > .05$). Erkek sınıf öğretmenlerinin inanç düzeylerinin aritmetik ortalamaları ($\bar{x} = 7.58$) ile kadın sınıf öğretmenlerinin inanç düzeylerinin aritmetik ortalamalarının ($\bar{x} = 7.50$) birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Ataerkil toplum olmamız nedeniyle erkek bireylerin doğuştan itibaren yüksek öz güvenle yetiştirildiği herkes tarafından kabul edilmektedir. "Yuvayı dişi kuş yapar" atasözünden de anlaşılacağı üzere toplumumuzun kadın bireylere yüklediği aile ile ilgili görev ve sorumlukları erkek bireylerden fazla olması nedeniyle kadınları, ev işleri ile ilgili yaşadıkları zorluklar karşısında pes etmemeye ve sorunlara pratik çözüm üretmeye zorlamaktadır. Bu

durum kadınlara çözüm odaklı bir bakış açısı kazandırabilmekte ve bu kazanılan bakış açısının, iş hayatındaki sorunlar karşısında da pes etmeden hızlı bir şekilde çözüm üretmelerine imkan sağlaması ile kadın bireylerde öz güven artışına neden olabilir. Dolayısı ile yüksek öz yeterliğe sahip erkek öğretmenler ile kadın öğretmenler arasındaki farkın bu şekilde kapanmış olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Yaş Boyutu İle İlgili Betimsel İstatistikler

Yaş	N	$\bar{x}$	SS
20-25	5	7.16	1.23
26-30	17	7.37	.654
31-35	56	7.57	.635
36-40	114	7.45	.674
40-üstü	309	7.57	.713

Tablo 8'e göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin yaş boyutu ile ilgili yapılan analiz sonucunda, 20-25 yaş aralığı ile 26-30 yaş aralığındaki öğretmen sayıları 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Yaşa Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Yaş	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
20-25	5	201,60	4	3,65	,455
26-30	17	222,29			
31-35	56	261,42			
36-40	114	234,54			
40-üstü	309	257,56			

*p=.455

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının yaş boyutun göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=4, n=501) =3,65 p>.05.

Mesleğe yeni atanan öğretmenlerin sürekli değişen ve gelişen eğitim öğretim sürecine daha çabuk adapte olmaları, üniversiteden yakın tarihte mezun olmaları nedeniyle eğitimdeki yeni yaklaşımlara daha hakim olmaları onlara güçlü motivasyon kaynağı oluşturmakta ve bunun sonucunda da mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının artması neticesinde tecrübeli öğretmenler ile oluşan öz yeterlik inançları arasındaki farkın kapandığı düşünülmektedir.

Tablo 10. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Ortalama, Standart Sapma, Basıklık-Çarpıklık Değerlerine

İlişkin Bulgular

	X	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Evli	7,54	,678	-,265	-,101
Bekar	7,47	,811	-,078	-,794

Tabloya göre basıklık ve çarpıklık değerinin ± 1 arasında olması normallik varsayımını sağlamaktadır. Bu veriler ışığında parametrik test olan T-Testi uygulanmıştır.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evli	419	7.54	.678	499	.761	.447
Bekar	82	7.47	.811			

*p=.447

Tabloda görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının medeni duruma göre aldıkları puanlarının Independent-Samples T-Testi sonuçları tabloda verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, ($p=.447$ $p>.05$). Evli sınıf öğretmenlerinin inanç düzeyleri ($\bar{x}= 7.54$) ile bekar sınıf öğretmenlerinin inanç düzeylerinin ($\bar{x}= 7.47$) birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Bandura (1997) öz yeterlik kavramını, bireyin belirli bir görevi başarılı bir şekilde neticelendirme kapasitesi ile ilgili kendine ilişkin yargısı olarak tanımlamaktadır. Öz yeterlik inancının bireyin kendi kapasitesiyle ilgili kişisel düşünceleriyle ilişkili bir durum olması, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının medeni durumdan etkilenmemesine sebep olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Kıdem Boyutu ile İlgili Betimsel İstatistikler

Kıdem	N	$\bar{x}$	SS
1-5 Yıl	19	7,32	,792
6-10 Yıl	30	7,60	,711
11-15 Yıl	89	7,43	,628
16-19 Yıl	97	7,50	,734
20-Üstü	266	7,58	,703

Tablo 12'deki verilere göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem süreleri ile ilgili yapılan analiz sonucunda, 1-5 yıl arasındaki mesleki kıdeme sahip öğretmen sayısı 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Kıdem Boyutu Kruskal-Wallis H Testi

Kıdem	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
1-5 Yıl	19	215,26	4	5,39	,249
6-10 Yıl	30	277,55			
11-15 Yıl	89	226,48			
16-19 Yıl	97	252,53			
20Yıl-üstü	266	258,20			

*p=.249

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının mesleki kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 13'te verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri ile kıdem arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, χ^2 ($sd=4, n=501$)=5,39 $p>.05$.

Bulgular incelendiğinde, 1– 5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ise en düşük aritmetik ortalamaya ($\bar{x}= 7.36$) sahip oldukları, 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin en yüksek aritmetik ortalamaya ($\bar{x}= 7.60$) sahip oldukları görülmektedir. Yalnızca aritmetik ortalamalarına bakılarak göreve yeni başlayan öğretmenler, mesleğine karşı idealist bir bakış açısıyla yaklaşır. Verilen her görevi başarabileceğine ve yaşanabilecek her zorluğun

üstesinden gelebileceğine inanır. Fakat öğretmenlerin öğrencileri güdüleyerek onların derse katılımını sağlama, sınıf yönetimindeki deneyim eksikliği, ilk atama ile göreve başlanılan okulun fiziki yapısı nedeniyle çalışma şartlarının zorluğu ile düşen öz yeterlik inancı daha sonra kazanılan tecrübe ve çalışma ortamına alışma gibi etmenlerden dolayı artan öz güven ile öz yeterlik inancının daha yüksek seviyeye çıktığı düşünülmektedir.

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Mezun Olunan Okul Türü ile İlgili Betimsel İstatistikler

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	SS
Eğitim Fakültesi	353	7.52	.697
Yüksek Öğretmen Okulu	15	7.50	.669
Eğitim Enstitüsü	22	7.55	.757
Fen Edebiyat Fakültesi	40	7.68	.749
Diğer	71	7.48	.692

Tablo 14'teki verilere göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin mezun olunan okul türü boyutu ile ilgili yapılan analiz sonucunda, Yüksek Öğretmen Okulu ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmeni sayıları 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Mezun Olunan Okul Türüne Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Mezuniyet	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
Eğitim Fakültesi	353	250,03	4	3,28	,511
Yüksek Öğretmen Okulu	15	253,03			
Eğitim Enstitüsü	22	250,30			
Fen Edebiyat Fakültesi	40	286,81			
Diğer	71	235,44			

*p=.511

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=4, n=501) =3,28 p>.05.

Eğitim fakültesi dışında kalan diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin çalışma ortamındaki eğitim fakültesi mezunu öğretmen arkadaşlarına karşı ve toplumsal önyargıyı yok edebilmek adına kendilerini ispat etmek isteği ile kişisel gelişimlerini arttırmaya çabalamaları neticesinde öğretmenlerin öz yeterlik inanç düzeyleri mezun olunan okul değişkeninden etkilenmemiş olabileceği düşünülmektedir.

Aşağıda "Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem ve mezun olunan okul değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin verilerin analiz edilmesi ile ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 16. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Ortalama, Standart Sapma, Basıklık-Çarpıklık Değerlerine İlişkin Bulgular

	$\bar{x}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Kadın	3.85	,280	-.381	-.275
Erkek	3.79	,288	-.385	-.184

Tabloya göre basıklık ve çarpıklık değerinin ± 1 arasında olması normallik varsayımını sağlamaktadır. Bu veriler ışığında parametrik test olan T-Testi uygulanmıştır.

Tablo 17.Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Kadın	312	3.85	.593	499	1.10	.268
Erkek	189	3.79	.645			

*p=.268

Tabloda görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin cinsiyete göre aldıkları puanlarının Independent-Samples T-Testi sonuçları tabloda verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, ($p=.268$ $p>.05$). Erkek sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ($\bar{x}= 3.79$) ile kadın sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin ($\bar{x}= 3.85$) birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Öğretmenler, şehrin en popüler okullarına veya şehre uzak okullarına tayin isterken adil bir sistem olan hizmet puanı üstünlüğü ile atanmaktadır. Bu durum cinsiyet bazlı pozitif ayrımcılığı engellemekte ve kadın öğretmenler ile erkek öğretmenlerin aynı okullarda eşit şartlarda çalışma imkanı sağlamaktadır. Okulların fiziki yapısı, sosyal yaşam, saygı, statü ve ücret vb. gibi mesleki doyum etkileyen faktörler, aynı okullarda görev yapan öğretmenleri eşit bir şekilde etkilediği düşünülmektedir. Bu nedenle cinsiyet değişkeninin mesleki doyum düzeyini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Yaş Boyutu ile İlgili Betimsel İstatistikler

Yaş	N	$\bar{x}$	SS
20-25	5	4.29	.104
26-30	17	3.90	.164
31-35	56	3.75	.070
36-40	114	3.75	.054
40-üstü	309	3.86	.036

Tablo 18'e göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin yaş boyutu ile ilgili yapılan analiz sonucunda, 20-25 yaş aralığı ile 26-30 yaş aralığındaki öğretmen sayıları 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 19. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Yaşa Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Yaş	n	Sıra Ort.	sd	χ^2	p
20-25	5	367.20	4	9,12	,058
26-30	17	274.97			
31-35	56	223.41			
36-40	114	231.07			
40-üstü	309	260.15			

*p=.058

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin yaş boyutuna göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 19'da verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf

öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, χ^2 (sd=4, n=501) =9,12 p>.05.

Mesleğe yeni başlayan genç öğretmenler ile hizmet süresi yüksek olan öğretmenler arasında özlük hakları ve ücret bakımından çok büyük farkın yaşanmaması gibi nedenlerin etkisi ile yaş değişkeninin mesleki doyumunu etkilemediği düşünülmektedir.

Tablo 20. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Puanların Ortalama, Standart Sapma, Basıklık-Çarpıklık Değerlerine İlişkin Bulgular

	X	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Evli	3.82	.607	-.309	-.335
Bekar	3.86	.647	-.781	.422

Tabloya göre basıklık ve çarpıklık değerinin ± 1 arasında olması normallik varsayımını sağlamaktadır. Bu veriler ışığında parametrik test olan T-Testi uygulanmıştır.

Tablo 21. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Evli	419	3.82	.607	499	-,456	.649
Bekar	82	3.86	.647			

*p=.649

Tabloda görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin medeni duruma göre aldıkları puanlarının Independent-Samples T-Testi sonuçları tabloda verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, (p=.649 p>.05). Evli sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ($\bar{x}$ = 3.82) ile bekar sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin ($\bar{x}$ = 3.86) birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Kuzgun (2000), öğretmenlerin kişisel özellikleri ile öğretmenlik mesleğinin tipik özellikleri (yardımsever, sosyal, işbirliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, sabırlı, anlayışlı) uyumlu olduğunda mesleki doyumun artacağını belirtmektedir. Bu tür kişisel özelliklere sahip olmak için bireyin evli ya da bekar olmasını gerektiren bir duruma ihtiyaç duyulmamasından dolayı, medeni durumun öğretmenlerin mesleki doyum düzeyinde anlamlı farklılığa neden olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 22. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Kıdem Boyutu ile İlgili Betimsel İstatistikler

Kıdem	N	$\bar{x}$	SS
1-5 Yıl	19	3.99	.144
6-10 Yıl	30	3.89	.112
11-15 Yıl	89	3.71	.057
16-19 Yıl	97	3.68	.060
20-Üstü	266	3.90	.038

Tablo 22'ye göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem süreleri ile ilgili yapılan analiz sonucunda, 1-5 yıl arasındaki mesleki kıdeme sahip öğretmen sayısı 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 23. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Kıdeme Göre Kruskal-Wallis H Testi

Kidem	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamli Fark
(1) 1-5 Yıl	19	298.18	4	16.551	.002	2 - 4
(2) 6-10 Yıl	30	256.97				
(3) 11-15 Yıl	89	219.93				
(4) 16-19 Yıl	97	215.87				
(5) 20Yıl -üstü	266	270.16				

*p=.002

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin kıdeme göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 23'te verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile kıdem arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir, X² (sd=4, n=501)=16.551 p<.05. İkili karşılaştırmalar sonucunda anlamlı farkın 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 16-19 yıl kıdeme sahip öğretmenler arasında olduğu ve 16-19 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine olduğu bulunmuştur.

Mesleğinin ilk 5 yılında göreve yeni başlamanın verdiği heyecan ile mesleki doyum düzeylerin yükselen öğretmenlerin, zaman ilerledikçe düşlerindeki mesleki olgular ile gerçek hayattakiler arasındaki farkların etkisiyle beklentilerinin azalmasına ve mesleklerinde daha az mutlu olmaya başlayabilirler. İlerleyen yıllarda ise öğretmenlerin bireysel ve örgütsel sorunlarının çözüme kavuşması neticesinde işi ile bütünleşme gerçekleşebilir. 6-10 yıl arasındaki hizmet süresinde düşen mesleki doyumun gelecek kaygılarının azalması, toplumsal statü kazanma, saygı ve takdir görme gibi nedenlerin 16-19 yıl kıdem süresine kadar tamamlanması ile en yüksek seviyeye ulaştığı, 20 yıl ve üzeri kıdem seviyesinde ise beklentilerin hepsinin karşılanması ile tekrardan düşüş eğilimine girdiği düşünülmektedir.

Tablo 24. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Mezun Olunan Okul Türü ile İlgili Betimsel İstatistikler

Mezuniyet	N	$\bar{x}$	SS
Eğitim Fakültesi	353	3.81	.033
Yüksek Öğretmen Okulu	15	3.97	.163
Eğitim Enstitüsü	22	4.11	.105
Fen Edebiyat Fakültesi	40	3.74	.079
Diğer	71	3.84	.075

Tablo 24' teki verilere göre çalışma grubundaki sınıf öğretmenlerinin mezun olunan okul türü boyutu ile ilgili yapılan analiz sonucunda, Yüksek Öğretmen Okulu ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmeni sayıları 30'un altında olduğu için Parametric Test kullanım şartını sağlamaması nedeniyle Nonparametric Test olan Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Tablo 25. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeylerinin Mezun Olunan Okul Türüne Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Mezuniyet	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p
Eğitim Fakültesi	353	247.12	4	7.230	.124
Yüksek Öğretmen Okulu	15	281.60			
Eğitim Enstitüsü	22	319.16			
Fen Edebiyat Fakültesi	40	225.01			
Diğer	71	257.340			

*p=.124

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 25'te verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir, $X^2 (sd=4, n=501) = 7.230 p > .05$.

Statü, saygı, ücret vb. faktörlerin kısacası özlük hakları bakımından eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenler ile diğer fakülte mezunu olan öğretmenler arasında hiçbir fark olmaması, mesleki doyum ile sınıf öğretmenlerinin mezun olduğu okul değişkeni arasında anlamlı bir fark olmamasına neden olabileceği düşünülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın problem cümlesinde sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ve mesleki doyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Çalışma sonucunda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inancı ve mesleki doyum düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Türk (2008), yaptığı çalışmada öz yeterlik ile mesleki doyum arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit etmiş ve eğitim düzeyleri artan bireylerin, öz yeterlik inançları da güçlenmesi ile mevcut işlerinin artık kendilerini tatmin etmemesi sonucunda mesleki doyumsuzluk yaşayarak yeni iş arayışları içine girebileceklerini belirtmektedir. Buluç ve Demir (2015) ile Gençtürk (2008) de yaptıkları çalışmalarda ise pozitif yönde anlamlı ilişki bulmuşlar. Buluç ve Demir (2015), "İlk ve ortaokul öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları ile iş doyumları arasındaki ilişki" adlı çalışmasında öğretmen öz-yeterlikleri ile iş doyumunu arasındaki pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğunu ve bu durumu öğretmen öz-yeterlik algısı yükseldiğinde iş doyumunun da artacağı şeklinde belirtmektedir.

Yapılan analiz sonucunda sınıf öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Turcan (2011) ve Özkurt (2017), çalışmalarında öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Denizoğlu (2008) bu durumun toplumun her alanında görülen kadın ve erkek eşitsizliğinin eskiye nazaran daha az yaşanıyor olması ve özellikle son yıllarda kadınların sosyal yaşamda daha aktif görevler üstlenmeleri ile meslek hayatlarında erkeklerle kadınlar arasındaki farklılıkların günden güne kapanıyor olmasından kaynaklandığını ileri sürmektedir. Toy (2015) ise çalışmasında öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile cinsiyet arasında anlamlı fark bulmuştur. Toy (2015), toplumsal olarak öğretmenlik mesleğinin çalışma koşulları açısından diğer mesleklere göre kadınlar için daha uygun bir meslek olarak algılanması, kadın öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının daha yüksek çıkmasında etkili olabileceğini ifade etmektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile

cinsiyete arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Demirel (2006) ve Telef (2011), öğretmenlerin iş doyumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Konan (2018), öğretmenlerin öz yeterlik inançları ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Altunbaş (2011) ise 31–40 yaş arasında olan sınıf öğretmenlerin 41 yaş ve üzeri sınıf öğretmenlerinden genel öz yeterlik de kendilerini daha fazla yeterli gördükleri sonucuna ulaşmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile yaş arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Koyutürk (2014), çalışmasında öğretmenlerin mesleki doyumunu ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. . Bektaş (2009), yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum puanları ile yaş arasında anlamlı farklılık bulmuştur ve bu bulguya yaşı ilerlemiş olan sınıf öğretmenlerinin mesleğe ve yaşama karşı var olan beklentilerinin, genç olan meslektaşlarına göre daha az olmasından kaynaklanmasından olabileceğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının medeni duruma göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile medeni durum arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Altunbaş (2011) ve Semerci (2015), öğretmenlerin öz yeterlik algıları ile medeni durum arasında bir fark bulunamamıştır. Kartal (2019) ise öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının medeni duruma göre farklılaştığını bulmuş ve evli öğretmenlerin kendi çocuklarına olan sorumluluklarından dolayı öz yeterliliklerine olan inançlarının da olumlu yönde etkilendiğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin medeni duruma göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile medeni durum arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Biçer (2013), İzmir ilinde görev yapan 210 öğretmen üzerinde çalışma yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre medeni durum değişkeni ile mesleki doyum düzeyi arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılamamıştır. Gündoğdu (2013) ise anlamlı fark bulmuştur ve evli öğretmenlerin lehine olan bu farkın, evlilik hayatının işle ilgili düşünceleri daha olumlu etkilemesinden kaynaklandığını belirtmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeyleri ile kıdem arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Özkurt (2017) ve Ekici (2006), kıdem değişkenine göre öğretmen öz yeterlik inanç düzeylerinin farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Altunbaş (2011) ise 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öz yeterlik algılarının, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Say (2005) ise çalışmasında deneyimli öğretmenlerin yıllar içinde daha çok hizmet içi

eğitim kurslarına katılmış olmaları öngöröldüğünde bu durumunun yeterlik inançlarını olumlu yönde etkileyebileceğini belirtmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile kıdem arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Çalışma sonucunda kıdem süresi 6-10 yıl ile 16-20 yıl kıdeme sahip gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 16-20 yıl kıdeme sahip olan öğretmenlerin mesleki doyum düzeyinin, 6-10 yıl arasındaki kıdeme sahip olan öğretmenlere oranla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bektaş (2009), yaptığı çalışmada anlamlı farklılığın 26 yıl ve üzeri çalışan sınıf öğretmenlerinin lehine olduğu bulmuştur. Bektaş (2009), meslekte geçirilen sürenin artmasıyla meslekten alınan doyumun arttığını ve meslekte geçirilen sürenin artmasıyla, çalışanların mesleklerini daha çok benimsemiş olmalarının bulunan sonuç üzerinde etkili olmuş olabileceğini belirtmektedir. Akkuş (2010), mesleki doyum düzeyi ile mesleki kıdem yılı değişkeni arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mezun olunan okul türü arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Gençtürk (2008), Özata (2007), Kartal (2019) ve Telef (2011) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmenlerin öz yeterlilik inançlarının mezun olunan okul türüne göre farklılaşmadığı görölmektedir. Zararsız (2012), çalışmasında öğretmenlerin mezun oldukları fakölteye göre öz yeterlik algıları arasındaki farklılığa bakıldığında; toplam öz yeterlik boyutunda anlamlı bir farklılık elde etmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan test sonucunda; eğitim fakötesi mezunu öğretmenlerin, teknik eğitim fakölesinden mezun olan öğretmenlere göre daha az, fen edebiyat ve diğer fakölte mezunu olan öğretmenlere göre ise öz yeterlik algıları boyutunda daha fazla yeterli hissettikleri görölmüştür (Zararsız, 2012).

Sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeylerinin mezun olunan okul türüne göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyleri ile mezun olunan okul türü arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Akın (2006), çalışmasında mesleki doyum ile öğretmenlerin eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Demirel (2006), sınıf öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Demirel (2006), eğitim enstitüsü ve yüksekokul mezunları, eğitim fakötesi mezunlarından daha yüksek iş doyumuna sahip olduğunu ve bunun da eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin beklentilerinin de yüksek olmasından kaynaklanabileceğini belirtmektedir.

ÖNERİLER

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullarda sınıf öğretmenlerin öz yeterlikleri ile mesleki doyumunu belirlemeye yönelik çalışmalar sık sık yapılıp, mesleki doyumlarını ve öz yeterlik inançlarını daha da artırıcı çalışmalara yer verilebilir. İşe karşı duygusal bir tepkinin sonucu olarak ifade edilen mesleki doyumunun bireyin öz yeterlik inançları ile yakından ilişkili olması beklenmektedir. Ancak araştırma sonucunda iki değişken

arasındaki orta düzeyde pozitif yönde olan ilişkinin daha da güçlendirilmesi yönünde çalışmaların yapılması gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerinin kendilerini geliştirmelerine imkan sağlanmalıdır. Öğretmenlerin kişisel gayret ve çalışmalarının takdir edilerek ödüllendirilmesi gerekmektedir.

Yüksek öz yeterliğe sahip bireylerin ücret, statü, başarı belgesi, kariyer basamakları vb. faktörlerde ödüllendirilmesi gerekmektedir. Böylelikle öğretmenlerin beklentilerinin karşılanması ile mesleki doyum düzeylerinde artış sağlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin okuldaki çalışma ortamlarının iyileştirilmesi ile mesleki doyumun daha da artmasına olanak sağlayabilir. Sınıf öğretmenlerinin il içi ve il dışı tayinlerde yaşadıkları sıkıntıların giderilmesi mesleki doyumun artmasına fayda sağlayabilir. Sınıf öğretmenlerine rotasyon uygulaması yapılarak uzun yıllar aynı okulda çalışmak zorunda kalmanın sonucunda ortaya çıkabilecek bıkkınlık ve tükenmişliğin etkisi ile mesleki doyumda oluşabilecek düşüşün engellenmesi sağlanabilir.

Bakanlık tarafından okullarda "Mentör-Menti" uygulamasına önem verilmelidir. Mesleki kıdemi fazla olan öğretmenler ile göreve yeni başlayan aday öğretmenler arasında karşılıklı bilgi alışverişi yapabilecekleri çalışma ortamının sağlanması gerekmektedir. Kıdemli öğretmenlerin mesleki deneyimlerini aday öğretmenler ile paylaşmaları neticesinde aday öğretmenleri görevin ilk yıllarında yaşayabileceği soruna daha çabuk çözüm bulmaları beklenebilir. Aynı şekilde aday öğretmenlerin güncellenen eğitim programları ya da eğitimde ortaya çıkan yeni akımlar hakkında edindikleri bilgileri kıdemli öğretmenlerle aktarmaları sonucunda kıdemli öğretmenlerin yeniliklere daha çabuk uyum sağlamaları beklenebilir. Bu şekilde sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeylerinin çok daha yüksek seviyelere çıkması ve aynı zamanda mesleki doyumun artması sağlanabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Çalışma için etik kurul kararı gerekmemektedir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.

KAYNAKÇA

- Akın, U. (2006). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akkuş, O. (2010). *Rehberlik araştırma merkezlerinde görevli rehber öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Altunbaş, S. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin öz yeterliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Asil Yayın.

- Aydın, R. (2007). *Türkiye’de eğitimle ilgili yapılan bilimsel toplantılarda ve millî eğitim şûralarında ele alınan öğretmen sorunları ile millî eğitim bakanlığı’nın politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi (1980–2004)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Azar, A. (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12), 235-252.
- Başaran İ. E. (1992) *Yönetim*. Gül Yayınevi
- Başaran İ. E. (1996). *Türkiye eğitim sistemi*. Yargıcı Matbaası
- Başaran, İ. E. (2000). *Örgütsel davranış: İnsanın üretim gücü*. (3. baskı). Umut Yayım Dağıtım
- Bandura, A (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman.
- Bektaş, F. (2009). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin mesleki doyumları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Biçer, M. (2013). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki doyumları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buluç, B. ve Demir, S. (2015). İlk ve ortaokul öğretmenlerinin öz-yeterlilik algıları ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(1).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (20. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı*. Pegem Akademi
- Çanak, M. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin iş doyumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 7-26.
- Çapa, Y., Çakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). Öğretmen öz-yeterlilik ölçeği Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 30(137).
- Çetin, B. (2008). Fen bilgisi öğretimi dersinin sınıf öğretmenliği anabilim dalı 3. Sınıf öğrencilerinin fen öğretimindeki öz-yeterlilik inançlarına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2).
- Demirel, F. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri (Denizli İli Örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Denizoğlu, P. (2008). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen bilgisi öğretimi öz yeterlilik inanç düzeyleri, öğrenme stilleri ve fen bilgisi öğretimine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eker, C. (2014). Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanç düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014(17).
- Ekici, G. (2006). Meslek lisesi öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlilik inançları üzerine bir araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 24, 87-96.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Alkım Yayınları.
- Gençtürk A. (2008). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 93-112.
- Gündoğdu, G. B. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeyleri üzerine bir çalışma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çaç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N., (2008) *Bilimsel araştırma yöntemi* (18. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, M. (2019). *Öğretmenlerin öz yeterlilik inançları ile işe yabancılaşmaları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Konan, E. (2018). *Kamu ve özel eğitim kurumlarında çalışan ortaöğretim fen bilimleri öğretmenlerinin iş doyumları ve öz yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koyutürk, N. (2014). *Sınıfta kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kuzgun, Y. (2000). Mesleki danışmanlığı kuramlar ve uygulamalar. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y., Sevim, A. S. ve Hamamcı, Z. (1998). Mesleki doyum ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 14-18.
- Özata, H. (2007). *Öğretmenlerin öz yeterlik algılarının ve örgütsel yenileşmeye ilişkin görüşlerinin araştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkurt, M. F. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik algıları ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarım becerileri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Pajares, F. (2006). Self-efficacy during childhood and adolescence. *Self-efficacy beliefs of adolescents*, 5, 339-367.
- Say, M. (2005). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanışları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Semerci, D. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri, öz yeterlik algıları ve mesleki motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sevimli, F. ve İşcan, Ö. F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 5(1), 55-64.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Experimental designs using ANOVA*. Thomson/Brooks/Cole.
- Taşdan, M. ve Tiryaki, E. (2008). Özel ve devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 54-70.
- Telef, B. B. (2011). Öğretmenlerin öz-yeterlilikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1).
- Tomakin, E. (2007). Bilimsel araştırma yöntemleri dersinin etkin öğretilmesinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 37-65.

- Toy, S., N. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlikleri ile kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterlik inançlarının karşılaştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turcan, H.G. (2011). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin özyeterlik algıları ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türk, Ö. (2008). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin öz yeterlikleri ve mesleki doyumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *Electronic TurkishStudies*, 7(2).
- Üredi, L. ve Akbasli, S. (2015). Classroom Teachers' Self-Efficacy Beliefs on Constructivist Approach. *Anthropologist*, 20, 268-279.
- Üredi, L. (2015). The Predictive Power of Classroom Teachers' Self-efficacy Beliefs Related to Implementing the Constructivist Approach upon Their Level Of Creating a Constructivist Learning Environment: A Mersin Case. *Anthropologist*, 20, 256-267.
- Üredi, L. (2016). Eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin mesleki doyum düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. IIIrd International Eurasian Educational Research Congress (III. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi), 2016-05-31, 2016-06-03, MUĞLA, Türkiye, 2016.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları [Secondaryschoolteachers' self-efficacybeliefs]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Üzümcü, B. ve Müezzın, E. E. (2018). Öğretmenlerin bilişsel esneklik ve mesleki doyum düzeyinin incelenmesi. *Sakarya UniversityJournal of Education*, 8(1), 8-25.
- Zararsız, N. (2012). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.